

УДК 633.11«324»:631.5

Харченко М. В., кандидат с.-г. наук, науковий співробітник**Юрченко Т. В.**, кандидат с.-г. наук, старший дослідник, завідувачка відділу біотехнології, генетики і фізіології**Пикало С. В.**, кандидат біол. наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник

Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України

e-mail: michail.kharch@gmail.com

ВПЛИВ ГІДРОТЕРМІЧНИХ УМОВ В ПЕРЕДПОСІВНИЙ ПЕРІОД НА МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

На сьогодні проблема посухи в передпосівний період є тим негативним фактором, який здатний ускладнити проведення посівних робіт у відведені строки, вплинути на дату появи сходів, подальший ріст та розвиток рослин, а відтак і на урожайність. Метою роботи було дослідити рослини сортів пшениці озимої за морфологічними показниками за різних гідротермічних умов в передпосівний період. Дослідження проводили впродовж 2020–2025 рр. в умовах Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України на сортах пшениці озимої 'МІП Дніпрянка', 'МІП Ювілейна', 'МІП Фортуна', 'Вежа миронівська', 'МІП Лаконка'. Аналіз гідротермічних умов, що склалися в передпосівний та посівний періоди, дозволив простежити контрастність за роками досліджень, що вплинуло на строки сівби сортів та їх морфологічні показники на час припинення вегетації рослин. Так, сівба сортів пшениці восени 2020 р. відбувалася за відносно посушливих умов – у серпні та вересні гідротермічний коефіцієнт (ГТК) становив 0,12, та 0,38 відповідно. У жовтні випали дощі і вологозабезпечення значно покращилося (ГТК = 0,80). Сівба 2021 р. відбувалася за слабкої посухи – у серпні та вересні ГТК становив відповідно 1,39 та 0,16. Осінь 2022 р. характеризувалася надмірною кількістю опадів, що призвело до перезволоження орного шару ґрунту – у серпні,

вересні та жовтні ГТК становив 1,26, 2,74 та 1,46 відповідно. Сівбу 2023 р. проводили за досить посушливих умов – ГТК за серпень, вересень, жовтень становив 0,07, 0,14 та 0,97 відповідно. Проте у жовтні випали рясні опади, що загалом позитивно вплинуло на цей показник (ГТК = 0,97). Сівба у 2024 р. відбувалася за посушливих умов, ГТК у серпні становив 0,65, у вересні – 0,09. Разом з тим, жовтень характеризувався рясними опадами (ГТК = 3,73). Аналізуючи ГТК за роки досліджень, встановлено, що за перезволоження (2022 р.) та сильної посухи (2023 р., 2024 р.) в передпосівний період, сівбу сортів пшениці озимої проводили в дещо пізніші строки. За таких умов пшениця озима за морфологічними показниками на час припинення вегетації у 2023 та 2024 рр. знаходилася на к. І – п. II етапах органогенезу (е. о.) в середньому з висотою рослин 13,7, 14,4 см, коефіцієнтом куштіня 1,0, 1,2 шт., кількістю вторинних коренів 0,2, 0,7 шт. та довжиною конуса наростання 0,26, 0,25 мм. У 2020 та 2021 рр. рослини знаходились на II е. о. з висотою рослин 20,1, 15,2 см, коефіцієнтом куштіня 4,3, 2,3 шт., кількістю вторинних коренів 4,1, 1,0 шт. та довжиною конуса наростання 0,48, 0,38 мм. Таким чином, проведені дослідження дозволяють проаналізувати особливості морфологічної структури рослин пшениці озимої та встановити їх зміни за впливу зовнішніх чинників.

УДК 633.11:631.527

Холод С. М., науковий співробітник інтродукційно-карантинного розсадника**Роговий О. Ю.**, молодший науковий співробітник

Устимівська дослідна станція рослинництва Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН

e-mail: svitlanakhod77@ukr.net

ГЕОГРАФІЧНО ВІДДАЛЕНІ ЗРАЗКИ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ РОЗСАДНИКА 31ST FAWWON-IRR ЯК ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ

Інтродукції сортів з інших еколого-географічних зон вимагає перевірки їх як на загальну адаптивність, так і на популяційну комплексність вступати в симбіотичні відносини з іншими культурними рослинами із патогенною мікрофлорою. Метою досліджень було надати інформацію про результати вивчення інтродукованих зразків пшениці м'якої озимої в Устимівському інтродукційно-карантинному розсаднику (с. Устимівка, Кременчуцький р-н., Полтавська обл.) та виявити цінні ознаки у матеріалі в умовах південної частини Лісостепу України. Вихідним матеріалом досліджень слугували еколого-географічні віддалені сорти, лінії та гібридні форми пшениці м'якої озимої із

міжнародного розсадника 31st FAWWON-IRR (31st FACULTATIVE AND WINTER WHEAT OBSERVATION NURSERY-IRRIGATED), що надійшов із Турецької філії CIMMYT. У складі розсадника 160 зразків пшениці м'якої озимої з 4 країн, що беруть участь у цих випробуваннях (Туреччина, Мексика, США, Угорщина, Болгарія). Матеріал висівали по чорному пару на ділянках 1 м².

У результаті первинного вивчення нового інтродукованого матеріалу пшениці озимої м'якої виділено зразки з високим та оптимальним рівнем прояву таких ознак, як: урожайність (>720 г/м²) (у сорту-стандарту 'Українка одеська' – 572 г/м²), озерненість (>60,0 зерен), маса